

9. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunnan, tutkijalautakunnan ja verolautakunnan sekä näiden lautakuntien yhteisen verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1948 sisälsi seuraavaa:

Taksoituslautakunta

Taksoituslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat jäsenet: tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A. R. Bockström, kauppatieteiden kandidaatti C. G. von Bonsdorff, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, kähertäjä M. W. Fager, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja K. E. V. Haaki, kamreeri R. A. Hasselblatt, raitiovaunukuljettaja J. W. Johansson, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, kauppias L. A. Koivujuuri, liikevaihtoverotarkastaja E. V. Korjus, sähköasentaja E. Kulmala, maalari P. B. Laheri, konttoristi L. S. Lehto, pankinjohtaja L. E. Levämäki, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari K. A. A. Linturi, toimittaja L. I. Meller, toimittaja L. M. Nieminen, dipl. insinööri V. J. Niemistö, kirvesmies K. V. Niinikoski, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkailija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, kauppatieteiden kandidaatti E. I. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, hioja H. J. Poutanen, proviisori V. K. Purasmaa, johtaja G. Pätynen, kamreeri F. M. Rautio, kansakoulun johtajaopettaja S. T. Rekola, metsänvartija O. E. Skogman, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, kirvesmies V. A. Valoranta, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, varatuomari J. R. E. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja johtaja K. M. Virva.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon varatuomari T. Nordbergin puheenjohtajana ollessa kuului yhteensä yhdeksän jäsentä.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakaantuneena ja oli sillä 7 yleiskokousta; jaostoilla oli yhteensä 433 kokousta sekä valmisteluvaliokunnalla 8 kokousta.

Lautakunnan yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 44 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 37 pykälää. Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; tuloilmoitusten antojasta; tuloilmoitusten antojan pidentämisestä tehtyjen anomusten käsittelystä; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; rakennusten arvonpoistoista; luontoisetujen arvoista; käyvän vuokran määrittämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; virkapukujen hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; tulonvähennyksestä erinäisille työnte-

kijäryhmille työkalujen kulumisesta; työpaikkaan ja takaisin tehtyjen matkojen aiheuttamien kustannusten vähennyskelpoisuudesta; rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiostoissa palvelevien purjehdusrahojen ym. vähennyskelpoisuudesta; sairauskulujen vähennyskelpoisuudesta; kiinteistöjen harkintatakoituksesta; liitosalueen taksoitusperusteista; lautakunnan jakaantumista jaostoihin; sodasta aiheutuneen onnettomuuden johdosta myönnettävistä verohelpotuksista; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; jaostoilta siirretyistä asioista; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan; esityksestä kaupunginhallitukselle lautakunnan työn sopimattomasta jouduttamisesta ja maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitusta koskevista asioista, jotka kohdistuivat enimmäkseen yksityisiin verotusobjekteihin.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1947 tulojen perusteella, valmistui heinäkuun alkupuolella ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä heinäkuun 20 p:stä elokuun 2 p:ään. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 236 255 ja verotettujen lukumäärä 214 854 sekä että veroäyriä kertyi 327 698 097, joista kiinteistötulojen osalta 9 079 001 äyriä, elinkeinosta ja ammatista 83 287 717 äyriä ja palkanluontoisista tuloista 235 331 379 äyriä.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet v.t. kunnallispormestari C. C. Oker-Blom, puheenjohtajana, kunnallisneuvosmiehet Y. N. Similä ja J. E. I. Forsman sekä v.t. oikeusneuvosmies R. H. Lax, kaupunginvaltuuston valitsemina jäsenenä maalari K. V. Andersson, toimitusjohtaja E. V. Hasa, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, varatuomari O. H. A. Lindberg, oikeusneuvos N. M. Luukanen, varatuomari B. G. Rehbinder, taloudenhoitaja A. B. Rönnqvist ja liikkeenjohtaja S. A. Viljanen sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäsenenä filosofian maisteri A. F. Alenius, kähertäjä M. W. Fager, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja johtaja G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli n. 2 500, elokuussa ja syyskuun alkupäivinä. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyriä lukumäärä aleni 326 122 913 veroäyriin, joista tuli kiinteistöjen osalle 9 054 470 äyriä, elinkeinotulojen osalle 82 112 754 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalle 234 955 689 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös ja kunnallisverojen kantoluettelo pidettiin nähtävänä lokakuun 12 p:stä lukien 14 päivän ajan. Veroäyriä hinnaksi vahvistettiin 8 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari J. R. E. Westin, puheenjohtajana, varatuomarit J. E. Blomkvist, K. A. A. Linturi ja E. Helanen, hovioikeudenauskultantit W. W. Wirtanen, A. Jalanne, R. Zeiden, K. Paavola, L. Salovaara ja R. Kytö, kansliapäällikkö V. Nikko, reviisorit V. Suosalmi, I. Krieg, L. Kallio ja K. Lindroos, ekonomi K. Erander, jaostopäällikkö W. Leinonen, filosofian maisterit A. Alenius ja K. O. Rautakoski, osastonjohtajat G. Willberg, A. Standertskjöld, A. Denisoff, O. Kaarekoski, K. Saarinen, P. Paakkanen, E. Pöysti, H. Kalpa, S. Sinervä, N. Lehtosalu, U. Lehmusvuo ja O. Vuorimies, verotusvirkailijat M. Klinthe ja T. Tuunanen, tarkastaja U. Merilinna, toimitsija E. O. Saastamoinen, liikennetarkastaja H. Mustonen, isännöitsijä L. Englund, kamreeri G. Weckström ja pankinjohtaja L. Levämäki. Lisäksi kuului lautakuntaan sama lukumäärä ministeriön määräämiä varamiehiä.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan varatuomarit O. U. Kivi, K. B. von Fieandt ja A. Arle, hovioikeudenauskultantti R. Å. O. Rosenius, toimitusjohtajat A. A. Kivilahti ja E. V. Hasa, johtajat G. Pätynen ja K. M. Virva, elokuvatyöntekijä A. E. Räisänen, isännöitsijät B. T. Björkman ja B. Ärt, liikevaihtoverotarkastaja E. V. Korjus, toimittaja N. K. Nilsson, kamreerit A. G. R. Estlander ja A. I. Penttilä, verotusvirkailijat K. B. Nylander, A. O. Keskiaväli ja A. R. Bockström, rouva L. E. Kyröläinen,

taloudenhoitajat E. I. Havu ja E. S. Linnanvirta, asematarikkaaja I. R. Hast, toimitus-
sihteeri T. O. Mutikainen, räätäli E. S. Paasio, filosofian kandidaatti O. L. Lehtokari,
taksoituss sihteeri T. M. Uimonen, ylijunailija A. W. Winberg, putkiasentaja T. E. Niemi-
nen, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, filosofian maisteri C. S. Stenius, peltiseppä K. V.
Granlund ja seppä E. V. Riihilampi. Valtuuston valitsema varamiehiä oli sama luku-
määrä.

Lautakunta toimi seitsemään jaostoon jakaantuneena ja kullakin jaostolla oli minist-
terion määrämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lau-
takunta piti tammikuun 2 p:nä, toisen tammikuun 12 p:nä ja kolmannen kesäkuun 9 p:nä,
kun taas jaostokokoukset kestivät lokakuun loppuun saakka.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1947, II omaisuuden-
luovutusverotus v:n 1946 omaisuuden perusteella ja ilmoittamatta jätetyn tulon ja omai-
suuden kertakaikkisesta verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain mukainen vero-
tus. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien
veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä marraskuun 13 p:stä saman
kuukauden 26 p:ään, II omaisuudenluovutusveron veroluettelon lyhennysote helmikuun
21 p:stä maaliskuun 5 p:ään ja kertakaikkista verotusta koskeva veroluettelo kesäkuun
1 p:stä saman kuukauden 14 p:ään, sanotut päivät mukaan luettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

Verotuslautakunnan määrämät

	Mk	
Tulovero	8 556 578 437	
Omaisuusvero	693 236 075	
Verolisäys ¹⁾	35 301 381	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	40 682 609	9 325 798 502
Palautettava ennakkomäärä	256 022 921	
Palauttamattomat ennakot ²⁾	29 657	256 052 578
Tuloista pidätetty veron ennakko	1 847 101 384	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	4 506 237 623	
Suoritettava tulo- ja omaisuusveromäärä	3 227 131 107	
Poisjätetyt pennimäärät yhteensä	33 766	
Vähennykset ³⁾	1 347 200	9 581 851 080

Verotettujen lukumäärä oli 202 423 ja veroilmoitusten lukumäärä 237 541. Tulo- ja
omaisuusverotuksesta tehtiin 4 202 määrääikaista valitusta.

II omaisuudenluovutusverotuksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	584 127 307
Osuuskunnille määrätty vero	67 120 914
Muille verovelvollisille määrätty vero	384 367 790
Yhteensä	1 035 616 011

Verotettujen lukumäärä oli 37 024 ja verotuksesta tehtiin 560 määrääikaista valitusta.

Ilmoittamatta jätetyn tulon ja omaisuuden kertakaikkisesta verottamisesta eräissä
tapauksissa annetun lain nojalla määrättiin veroa 494 736 365 mk ja verotettujen luku-
määrä oli 4 516. Verotuksesta tehtiin 1 192 määrääikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuonna toimi viraston johtajana varatuomari J. R. E. Westin ja apulais-
johtajana varatuomari J. E. Blomkvist.

Viraston palveluksessa olevia henkilöitä määrättiin kertomusvuoden aikana uusiin
virkoihin virastossa seuraavasti: apulaissihteeriksi asiainvalvojan apulainen E. Salmi

¹⁾ V. 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella. — ²⁾ S:n 45 §:n perusteella. —
³⁾ V. 1944 annetun alusverolain 13 §:n perusteella.

marraskuun 1 p:stä, asiainvalvojan apulaiseksi ylimääräinen apulaissihteeri E. Kivikari heinäkuun 1 p:stä, liiketarkkaajiksi osastonjohtajat P. Paakkanen ja O. Halme huhtikuun 1 p:stä, osastonjohtajiksi apulaisosastonjohtajat E. Biström helmikuun 1 p:stä ja A. Heiskanen, T. Jaaramo, M. Jokipii ja A. Turunen lokakuun 1 p:stä, apulaisosastonjohtajiksi ylimääräinen tarkkaaja M. Synterä lokakuun 1 p:stä, tarkkaaja E. Tuormaa helmikuun 1 p:stä ja tarkkaajat A. Puolanne ja V. Veijalainen lokakuun 1 p:stä, tarkkaajiksi ylimääräiset tarkkaajat R. Kaarlehto, O. Oksava, L. Peränen, J. Katajavuori, M. Väisänen, P. Riipinen ja M. Lahtinen lokakuun 1 p:stä, toimistoapulaiseksi kanslia-apulainen L. Nurmi helmikuun 1 p:stä, toimentajaksi kanslia-apulainen T. Eskonen heinäkuun 1 p:stä sekä kanslia-apulaisiksi ylimääräiset kanslia-apulaiset V. Harima elokuun 1 p:stä, G. Granberg maaliskuun 1 p:stä, H. Karlsson heinäkuun 1 p:stä, A. Nuutinen ja D. Wassström maaliskuun 1 p:stä, E. Finér, K. Holm, M. Koskivaara, M. Blomstedt, A-M. Pettinen ja S. Simonen heinäkuun 1 p:stä ja E-L. Lahtinen, T. Jääskeläinen, M. Oras ja P. Värtö lokakuun 1 p:stä lukien.

Kertomusvuoden aikana otettiin osastonjohtajan virkaan sosiaalitarkastaja V. Rautapalo.

Viraston palveluksesta erosivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: apulaissihteeri R. Viitanieni lokakuun 31 p:nä, asiainvalvojan apulainen E. Kivikari joulukuun 31 p:nä, osastonjohtaja H. Kalpa huhtikuun 8 p:nä, liiketarkkaaja S. Aarniala tammikuun 15 p:nä, apulaisosastonjohtaja K. Salmi huhtikuun 30 p:nä, tarkkaaja L. Tikkanen marraskuun 15 p:nä, toimistoapulainen A-M. Tuukkanen lokakuun 31 p:nä sekä kanslia-apulaiset K. Ansa joulukuun 27 p:nä, A. Aschan maaliskuun 31 p:nä, E. Johansson toukokuun 31 p:nä, V. Kajanterä lokakuun 5 p:nä, H. Kamppinen elokuun 31 p:nä, E-L. Lahtinen joulukuun 27 p:nä, C. Molin syyskuun 30 p:nä, P. Nessler elokuun 31 p:nä, L. Pesonen huhtikuun 30 p:nä, K. Pirttijoki huhtikuun 31 p:nä, E. Pukkila tammikuun 31 p:nä, T. Ruoho lokakuun 31 p:nä, R. Stålhammar syyskuun 30 p:nä, H. Tallgren syyskuun 30 p:nä ja P. Värtö joulukuun 30 p:nä.

Virkavapautta kertomusvuoden aikana nautti 62 viranhaltijaa, heistä 55 sairauden perusteella; loma-aika vaihteli 3 päivästä 258 päivään.

Kunnan varoista suoritettiin kertomusvuoden aikana palkkaa sääntöpalkkaisille viranhaltijoille 13 907 431 mk, tilapäisille virkailijoille 33 370 145 mk ja ylityökorvauksina 2 449 889 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin vakinaisille toimenhaltijoille 14 654 569 mk varsinaisina palkkoina ja 4 841 662 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 31 438 504: 50 mk ynnä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 16 126 491 mk. Tuntipalkka oli vuoden aikana miehillä 79—160 mk ja naisilla 61—69: 37 mk.

Viraston huoneistosta maksettiin vuokraa kunnan varoista 1 481 174 mk ja valtion varoista 1 434 370 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kunnan varoilla ostettua kalustoa 1 454 607: 15 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 888 392 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 537 555: 90 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 806 566: 75 mk:n arvosta.

Viraston sisäisestä järjestelystä mainittakoon, että kertomusvuoden alusta yksityisosastojen lukumäärä supistettiin kahdestakymmenestä kahdeksaantoista ja että virastossa vallinneen tilanpuutteen helpottamiseksi erikoisjaostoon kuuluva kiinteistöosasto siirrettiin tammikuun lopulla taloon Siltasaarenkadun 5:een.

Kunnallistaksoituksesta tehtyjen valitusten johdosta 1 697 lausuntoa lähetettiin lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taas valtion verotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin n. 6 500 valtionasiamiehen vastinetta läänien tarkastuslautakunnille ja 284 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi eri virastoille lähetettiin 1 233 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei pyydetty lausuntoa, 395 kunnallisverotusta koskevaa ja 607 valtion verotuksia koskevaa. Lisäksi suoraan eri osastoilta lähetettiin ja osastoille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä. Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 1 037 kunnallisveroa koskevaa verovapautusasiaa, joista sellaisia, joista vero poistettiin, 485, joissa vero oikaistiin, 199, joissa vero pysytettiin muuttamatta, 292, ja joissa veron maksuaikaa pidennettiin, 61. Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen käsiteltävänä 686, joista sellaisia, joissa maksu poistettiin, 316, joissa maksu oikaistiin, 312, ja joissa maksu pysytettiin muuttamatta, 58.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Verolakeja vastaan tehdyistä rikoksista, joita osastolla valmistavasti tutkittiin, 71 tapausta ilmoitettiin rikospoliisille enempiä toimenpiteitä varten. Näistä 3 tapausta koski rahaolojen säännöstelemisestä annetun lain rikkomista, joihin liittyi myös veronkavalluksia, 29 tapausta yksinomaan veronkavalluksia ja 39 tapausta ennakkoperintälain ja kansaneläkelain rikkomisia, joihin viimeksi mainittuihin useimmissa tapauksissa liittyi ennakkovarojen kavalluksia. Raastuvanoikeuden tuomitsemat rangaistukset olivat yleensä sakkoja, mutta eräissä tapauksissa myös vielä 9 kuukauden pituisia vankeus- tai kuritushuonerangaistuksia. Vahingonkorvauksia näissä rikosasioissa tuomittiin kunnalle 306 391 mk:n ja valtiolle 2 961 527 mk:n arvosta. Kaupunginlakimiehen ja Uudenmaan lääninhallituksen pyynnöstä verosaatavien valvontaa varten annettiin lausunto n. 230 vuosihaaste-, konkurssi-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasiassa. Monissa tutkituissa tapauksissa, jotka eivät aiheuttaneet syytettä, hankittiin verotuksessa vartenotettavia tietoja verovelvollisten tuloista ja varoista sekä huolehdittiin siitä, että osakekaupoista aikanaan maksamatta jätetyt leimaverot tulivat perityiksi.

Viraston menoista viraston tarkkaajat antoivat lähemmän selvityksen kyseessä olevalta vuodelta laatimassaan kertomuksessa, johon tässä viitataan, päätyen kunnan menot 57 052 003 mk:aan ja valtion menot 74 352 932 mk:aan. Varsinaisia tuloja ei virastolla ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta suoritama 450 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle kunnan osuutena ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjain lunastuksia kunnalle 46 800 mk ja valtiolle 66 040 mk, mitkä määrät niinikään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijain kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen: Helsingin kaupungin v:n 1948 talousarviossa oli verotusvalmisteluviraston menot arvioitu kaikkiaan 84 281 780 mk:ksi, josta valtion osuus oli 42 728 290 mk ja kunnan osuus 42 453 150 mk. Eroavaisuus valtion ja kunnan osuuksien välillä johtui osaksi siitä, että kaupungin menoarvioon oli merkitty edellisen vuoden korottamattomat peruspalkat, eikä kansanvakuutusmaksuja oltu otettu huomioon, vaan myönnettiin rahavarat niitä varten erikseen.

Verotusvalmisteluviraston työtaakka lisääntyi kertomusvuonna huomattavasti uusien verotustehtävien johdosta. Koska osa näistä tehtävistä kohdistuu sellaiseen valtion verotukseen, joiden tehtävien suorittamisesta sopimusta valtion ja kaupungin välillä ei ollut tehty, merkittiin valtion menoarvioon niitä varten 10 420 720 mk ja tämän lisäksi myönnettiin lokakuun 27 p:nä 4 000 000 mk ja helmikuun 5 p:nä 1949 472 648 mk eli yhteensä 14 893 368 mk. Mainittu lisämääräraha käytettiin mm. tarpeellisen lisätöyvoiman palkkaamiseen. Viraston menoarvion momentteja ylitettiin jossain määrin, mitkä ylitykset asianmukaisesti hyväksyttiin.

Verotusvalmisteluviraston palveluksessa oli kertomusvuonna 140 valtion ja 62 kaupungin palkkaamaa sääntöpalkkaista ja 93 tilapäistä viranhaltijaa. Niiden viranhaltijain lukumäärä taasen, jotka saivat palkkansa osaksi valtion ja osaksi kaupungin varoista, oli vakinaisina 139 ja tilapäisissä töissä 434.
